

SPRÁVA O ČINNOSTI VÝBORU SLOVENSKEHO FILOZO- FICKÉHO ZDRUŽENIA PRI SAV ZA OBDOBIE OD 13. 9. 2006 DO 18. 9. 2008

Vážené kolegyne, vážení kolegovia,

presne 2 roky uplynuli od zasadnutia minulého VZ SFZ pri SAV, ktoré sa konalo 13. 9. 2006 v budove SAV na Patrónke v Bratislave. Ako to už tradične býva, výbor predkladá na VZ Správu o svojej činnosti, ktorej úlohou je predovšetkým zhodnotiť činnosť výboru a celého filozofického združenia za uplynulé obdobie, zamyslieť sa nad zmyslupnosťou realizovaných aktivít a v neposlednom rade – na základe nadobudnutých skúseností – azda aj naznačiť, akým smerom by sa mohla perspektívne uberať práca SFZ pri SAV v nadchádzajúcom období.

Pôvodne zvolený jedenásťčlenný výbor SFZ pri SAV v zložení **Zlatica Plašienková** (predsedníčka), **Marián Zouhar** (1. podpredseda), **Cyril Diatka** (2. podpredseda), **Zlata Androvičová** (výkonná tajomníčka), **Marek Debnár** (hospodár), **Milota Spálová** (pokladníčka), **Juraj Šuch** a **Marína Čarnogurská** (poverení organizovaním FO) a ďalší členovia (v abecednom poradí) **Ivan Buraj**, **Peter Nezník** a **Richard Šťahel** na svojich zasadnutiach kooptoval v súlade so Stanovami troch nových členov: **Róberta Karula** (povereného organizovaním prednáškovej činnosti), **Štefana Kostelníka** (povereného spravovaním webovej stránky) a po odstúpení Mariána Zouhara na vlastnú žiadosť **Eriku Lalíkovú**. Zároveň R. Karul prevzal funkciu 1. podpredsedu. K dnešnému dňu teda výbor pracoval v trinásťčlennom zložení, na svojich pravidelných zasadnutiach sa stretol 15-krát a raz sa uskutočnilo mimoriadne zasadnutie výboru. Programy všetkých zasadnutí sú zverejnené na webovej stránke, pričom z každého zasadnutia sú podrobne spracované zápisnice.

Výbor vychádzal vo svojej činnosti z prijatého *Rámcového plánu činnosti na obdobie rokov 2006 – 2008*, v ktorom sa zaviazal plniť úlohy súvisiace s podporovaním rozvoja filozofie na Slovensku, ako aj jej propagácie doma i v zahraničí. V súvislosti s týmto poslaním sme si stanovili tieto konkrétne úlohy:

1. zorganizovanie dvoch výročných stretnutí členov SFZ pri SAV (v r. 2007 a v r. 2008), spojených s vedeckými konferenciami a s vydaním zborníkov príspevkov;
2. prezentácia činnosti SFZ pri SAV a jej členov so špecifickým zameraním na transformáciu webovej stránky SFZ pri SAV do podoby informačného portálu slovenskej filozofie, ako aj na obnovenie a skvalitnenie spolupráce s časopisom *Filozofia*;
3. oživenie a skvalitnenie prednáškovej činnosti so širším zapojením slovenskej filozofickej obce, nevynímajúc študentov, doktorandov a mimobratislavské pracoviská;
4. rozšírenie medzinárodnej spolupráce SFZ pri SAV (aj v rámci prednáškovej činnosti) a podľa možnosti zabezpečenie účasti reprezentanta SFZ pri SAV na Svetovom filozofickom kongrese v r. 2008;
5. obnova organizovania stredoškolských filozofických olympiád (FO) s podporou MŠ SR s cieľom výchovy mladej generácie filozofiek a filozofov za účelom rozvoja duchovnej kultúry na Slovensku.

Dovoľte mi teraz, aby som vás bližšie informovala o tom, ako sa nám tieto jednotlivé

úlohy podarilo či nepodarilo naplniť, ale aj o iných zaujímavých aktivitách, ktoré pôvodne neboli súčasťou nášho zamerania.

Ad 1.

Kľúčovou aktivitou v činnosti SFZ pri SAV, ktorá vyplýva z jej vedeckého zamerania, je organizovanie konferencií. V rámci prvej úlohy sa podarilo zorganizovať 7. výročné stretnutie SFZ pri SAV, ktoré bolo spojené s vedeckou konferenciou na počesť stého výročia narodenia významnej osobnosti slovenskej filozofie akademika I. Hrušovského. Toto dvojdnové podujatie sa konalo v spolupráci s Katedrou filozofie a dejín filozofie FiF UK v Bratislave a FiÚ SAV 2. – 3. mája 2007 na pôde UK pod záštitou jej rektora a v Kongresovom centre v Smoleniciach. Zároveň sme vydali zborník príspevkov z tejto vedeckej konferencie pod názvom **Igor Hrušovský – osobnosť slovenskej filozofie** (editorky: Z. Plašienková, E. Lalíková) vo vydavateľstve Iris, ktoré je už tradične vydavateľom našich publikácií.

Ďalšie, v poradí ôsme výročné stretnutie SFZ pri SAV v dňoch 18. a 19. 9. 2008 je spojené s vedeckou konferenciou **Historické a súčasné podoby myslenia a komunikácie**. Konferencia sa realizuje na pôde UKF v Nitre, keďže spoluorganizátorkou je tentoraz Katedra filozofie FF UKF. Tému konferencie sme formulovali tak, aby korešpondovala s medzinárodným vedeckým podujatím *Európske kontexty interkultúrnej komunikácie*, ktoré sa koná pri príležitosti osláv 15. výročia založenia Fakulty humanitných vied a 10. výročia jej premenovania na Filozofickú fakultu UKF v Nitre.

Výsledkom tejto konferencie bude okrem realizovaných vystúpení a diskusií vydanie zborníka príspevkov.

Ad 2.

K druhej úlohe, ktorá sa týkala prezentácie činnosti SFZ pri SAV so špecifickým zameraním na transformáciu webovej stránky SFZ pri SAV a na obnovenie a skvalitnenie spolupráce s časopisom *Filozofia*, treba uviesť nasledovné: V decembri (4. 12.) v roku 2006 na mimoriadnom zasadnutí Výboru SFZ bola navrhnutá, vytvorená a schválená nová koncepcia webovej stránky, ktorá lepšie zodpovedá moderným informačným štandardom a ktorej hlavným účelom je zjednodušenie publikovania informácií. Nový dynamický koncept totiž umožňuje jednoduchšie, efektívnejšie a pružnejšie publikovať nielen informácie, ktoré SFZ pri SAV adresuje prostredníctvom webovej stránky svojim členom i širokej verejnosti, ale aj prezentáciu fotografií a videozáznamov (to sme využili napríklad pri spracovaní videozáznamu z konferencie na počesť prof. Hrušovského v Smoleniciach).

Vytvorenie bohatého informačného portálu, akým by webová stránka SFZ pri SAV mala byť, si bude vyžadovať ešte nejaký čas, projekt je v stave rozpracovávania. No návštevnosť **182 178** návštevníkov (k 4. 9. 2008) možno azda považovať za čiastočný dôkaz spokojnosti užívateľov, členov SFZ pri SAV, ako aj širokej verejnosti. Za skvalitnenie našej webovej stránky treba osobitne poďakovať Š. Kostelníkovi.

Čo sa týka obnovenia a skvalitnenia spolupráce s časopisom *Filozofia*, možno konštatovať, že výbor už na svojom 2. zasadnutí 16. 11. 2006, na ktoré pozval šéfredaktorku časopisu *Filozofia* D. Smrekovú, prediskutoval otázky dané v dvoch okruhoch:

- a) v oblasti publikovania informácií o činnosti SFZ pri SAV, pokiaľ výbor zabezpečí

ich pravidelný tok zosúladený s časovým plánom vydávania časopisu; túto možnosť sme využili;

b) v oblasti spolupráce SFZ pri SAV s časopisom *Filozofia* a pri organizovaní prezentácie kníh slovenských filozofov; na prezentácii venovanej dielam feministických autoriek, ktorá sa uskutočnila 7. 12. 2006 na Filozofickej fakulte UK, sme sa spolupodievali s časopisom *Filozofia*

Ad 3.

Pokiaľ ide o tretiu úlohu, môžem s veľkým potešením konštatovať, že za posledné dva roky došlo k jej oživeniu a ku skvalitneniu prednáškovej činnosti. Podieľalo sa na tom niekoľko faktorov. Predovšetkým sa podarilo intenzívne prepojiť spoluprácu pri organizovaní prednášok medzi SFZ pri SAV, FiÚ SAV a KFDF FiF UK, ako aj s mimobratislavskými pracoviskami. Ukázalo sa, že realizácia prednášok aj mimo tradičného miesta (Filozofický ústav SAV) priniesla svoje plody v podobe zvýšeného záujmu poslucháčov aj zo strany študentov a mladých doktorandov. Záujem však vzbudila aj ponuka kvalitných prednášateľov a tém, na čom má nemalý podiel aj mimoriadne záslužná aktivita člena výboru SFZ R. Karula, ktorému sa chcem aj touto cestou osobne poďakovať. Ďakujem, samozrejme, aj ostatným spoluorganizátorom týchto prednášok. Treba spomenúť najmä iniciatívu, ktorá sa rozvinula na KFDF FiF UK (a ktorú zabezpečovala E. Lalíková), v rámci ktorej sa realizovali tzv. Večery so slovenskými filozofmi, na ktorých odzneli prednášky T. Münza, M. Ziga a T. Kuklinkovej. Poďakovanie patrí aj M. Debnárovi, ktorý zabezpečoval najmä prepojenie na doktorandov, no a oceňujem aj aktivity Katedry filozofie a dejín filozofie FiF UPJŠ v Košiciach. Súhrnne odznelo 30 prednášok, z toho na bratislavských pracoviskách 21 prednášok (11 od domácich prednášateľov a 12 od 9 zahraničných prednášateľov z Česka, Poľska, Rakúska, Nemecka, Francúzska a Anglicka); v Košiciach a v Prešove odznelo 7 prednášok od 2 domácich a od 2 zahraničných prednášateľov z Česka a Poľska.

Ad 4.

V rámci úlohy zameranej na rozšírenie medzinárodnej spolupráce SFZ pri SAV a možného zabezpečenia účasti reprezentanta SFZ pri SAV na Svetovom filozofickom kongrese v r. 2008 môžeme zhodnotiť našu činnosť nasledovne. V uplynulom období sa nám podarilo založiť *novú tradíciu* v organizovaní spoločných medzinárodných podujatí, a to najmä s Poľským filozofickým združením – Polskie Towarzystwo Filozoficzne (PTF) –, s pobočkou v Cieszynie, ako aj s viacerými poľskými filozofickými inštitúciami. V roku 2007 (20. – 21. 4. 2007) sme sa podieľali na organizovaní špeciálnej poľsko-slovenskej konferencie v *Bielsku-Białej* pod názvom *Człowiek w społeczeństwie – Człowiek w społeczności*. Spoluorganizátormi za poľskú stranu boli okrem PTF aj Zakład Antropologii Kultury i Filozofii Człowieka w Katedrze Pedagogiki, Psychologii i Antropologii Wydziału Humanistyczno-Społecznego Akademii Techniczno-Humanistycznej (ATH) w Bielsku-Białej. Záujem slovenskej strany o túto konferenciu bol taký veľký, že predčil všetky očakávania poľskej strany, pretože sa na konferenciu prihlásilo takmer 40 účastníkov zo Slovenska, z ktorých mnohí sú členmi SFZ pri SAV. Výsledným produktom tejto konferencie je trojdielna publikácia *Človek v spoločnosti*, ktorú spoločne editovali poľskí a slovenskí filozofi. V tomto roku sme hlavnými organizátormi 2. ročníka slovensko-

poľskej medzinárodnej konferencie, rozšírenej už aj o spoluprácu s predstaviteľmi českej filozofickej obce. K spolupráci sa prihlásili aj ďalšie filozofické inštitúcie a pracoviská: Katedra filozofie a dejín filozofie FiF Univerzity Komenského v Bratislave, PTF – Oddział w Cieszynie a Zakład Antropologii Kultury i Filozofii Człowieka ATH w Bielsku-Białej, Katedra filozofie FF Masarykovy Univerzity v Brně, Uniwersytet Śląski – Instytut Filozofii a Katedra filozofie a dejín filozofie FF UPJŠ v Košiciach. Konferencia pod názvom **Filozofia a slovanské myšlienkové dedičstvo: osobnosti, problémy, inšpirácie** sa konala v dňoch 14. – 16. apríla 2008 v prostredí Smolenického zámku. Na otvorení konferencie zazneli nielen príhovory zástupcov jednotlivých inštitúcií, ale aj príhovor riaditeľa Poľského inštitútu v Bratislave Zbigniewa Macheja, ktorý tmočil radosť z uskutočnenia medzinárodnej udalosti takéhoto charakteru a rozsahu. Výsledkom tohto celkom nedávneho podujatia je dvojdielny zborník s rovnomenným názvom, ktorý zostavovali slovenskí a poľskí editori a ktorého vydavateľom bolo opäť vydavateľstvo Iris.

Keďže v predchádzajúcom bode o prednáškovej činnosti som sa už zmienila podrobne o spolupráci so zahraničnými prednášateľmi, môžem už iba potvrdiť, že tento rámcový zámer sa podarilo naplniť. Horšie ale vyzerala situácia so zabezpečením vyslania zástupcu SFZ pri SAV na Svetový filozofický kongres. Dôvody boli viaceré. Predovšetkým to bol finančne tak náročný projekt, že z vlastných zdrojov si to SFZ pri SAV nemohlo dovoliť. Pokiaľ by sa aj boli našli sponzori, v platnosti zostala ešte jedna závažná nepriaznivá okolnosť. SFZ pri SAV je platným členom Medzinárodnej federácie filozofických spoločností (FISP). Členský poplatok vo výške 200 CHF uhrádza za nás Rada slovenských vedeckých spoločností (RSVS). Tu však nastáva problém. Tento poplatok uhrádza RSVS až koncom kalendárneho roka (keď dostane financie z MŠ), takže zaplatenie každoročného členského príspevku v termíne (t. j. v priebehu 1. štvrťroka každého kalendárneho roka) nie je možné. Tým je ale znemožnené predstaviť slovenskej filozofickej obce zo SFZ pri SAV zúčastniť sa Valného zhromaždenia na Svetovom filozofickom kongrese, ktoré je spojené s voľbou členov jeho organizačného výboru, a získať v ňom prípadne aj naše zastúpenie. Platíme síce členský príspevok, no pritom práve v dôsledku nedodržania termínu jeho splatnosti nijaký konkrétny prínos z toho nemáme. Navyše, toto neskoré platenie komplikuje napríklad aj účasť prípadného víťaza stredoškolskej filozofickej olympiády (FO) na každoročnom celosvetovom finále (Podrobne sa k otázke realizácie FO vyjadriť v nasledujúcej časti správy). 27. 5. 2008 som sa ako predsedníčka SFZ pri SAV spolu s 1. podpredsedom R. Karulom zúčastnila na VZ RSVS, kde sme konzultovali možnosť uhrádzať členský príspevok pre FISP v požadovanom včasnom termíne z vlastných zdrojov a jeho následným refundovaním zo strany RSVS. Zistili sme, že podobný problém majú aj iné vedecké spoločnosti pri SAV a že takýto spôsob uhrádzania je neprípustný. Zostáva preto na novom výbore SFZ pri SAV, aby zvážil ešte raz všetky možnosti výhod, resp. nevýhod zotrvať v členstve vo FISP, alebo hľadať iné riešenie platenia členského príspevku.

Ad 5.

K poslednej úlohe v zameraní našej činnosti patrila obnova organizovania stredoškolských filozofických olympiád s podporou MŠ SR s cieľom výchovy mladej generácie filozofiek a filozofov za účelom rozvoja duchovnej kultúry na Slovensku.

Výbor nadviazal na iniciatívu predchádzajúceho výboru spojenú s myšlienkou od-

bornej garancie SFZ pri SAV pri organizovaní FO pre stredoškolských študentov (tak, ako je to už po niekoľko rokov v okolitých krajinách v Poľsku, Maďarsku, na Ukrajine, v Rumunsku, Nemecku a pod.). Ministrovi školstva zaslal výbor tri listy (25. 4. 2007, 17. 7. 2007 a 28. 1. 2008) s návrhmi organizačného poriadku FO, na ktoré dostal dve odpovede (16. 5. 2007 a 2. 8. 2007) a v ktorých MŠ prisľúbilo predloženie tohto nášho organizačného poriadku Koordinačnej rade súťaží a pripustilo možnosť istého príspevku na FO, pričom ale vopred odmietlo finančne zabezpečiť FO. Výbor SFZ pri SAV v treťom liste zaslanom 28. 1. 2008 ministrom školstva vyzval k opätovnému prehodnoteniu jeho zámeru čiastočne kryť finančné náklady spojené s FO a poukázal na jeho diskriminačný prístup k možnosti finančného zabezpečovania FO, keďže MŠ SR hradí v plnej miere organizovanie olympiád z prírodovedných predmetov. Na tento list MŠ SR doteraz nereagovalo. Vzhľadom na obmedzené finančné prostriedky SFZ pri SAV je preto vylúčená akákoľvek možnosť organizovania stredoškolskej filozofickej olympiády alebo prispievania na jej realizáciu. I keď si výbor a celé SFZ pri SAV uvedomuje význam organizovania stredoškolskej FO pre zvyšovanie záujmu o štúdium filozofie a jej popularizáciu medzi študentmi, je zrejmé, že nemôže nahrádzať úlohu MŠ SR.

Toľko k správe o plnení rámcového plánu. Dovoľte uviesť ešte niekoľko postrehov a aktivít, ktoré výbor SFZ pri SAV zrealizoval nad rámec pôvodných úloh, ale ktoré bezprostredne vyplynuli z jeho činnosti. Mám na mysli najmä činnosť spojenú s organizovaním konferencií, ktorých naozaj nebolo málo a ktoré sme na zasadnutiach výboru vždy spätne vyhodnocovali. Naša skúsenosť ukázala, že SFZ pri SAV vskutku môže plniť úlohu, ktorá má jednak zastrešujúci charakter, čiže môže svojimi aktivitami podnecovať záujem o spoločné rozvíjanie filozofie na Slovensku, lebo môže prispieť k prepájaniu aktivít jednotlivých filozofických pracovísk a k výmene názorov doma i v zahraničí, jednak môže prispieť k podpore jednotlivých filozofických pracovísk. Osvedčili sa konferencie, ktoré mali takpovediac dvojaký charakter: charakter širšieho tematického zamerania, ktorý sme rešpektovali pri svojich výročných a kongresových stretnutiach, a charakter úzkeho tematického zamerania, ktorý sme podporovali vtedy, keď sme vstupovali ako spoluorganizátori konferencií organizovaných jednotlivými filozofickými inštitúciami so špecializovanými témami. Príkladom takejto spolupráce bolo napríklad spoluorganizovanie konferencie v októbri minulého roku pri príležitosti 200. výročia vydania fundamentálneho diela G. W. F. Hegela *Fenomenológia ducha* pod názvom **Hegelova Fenomenológia ducha a súčasnosť**. K tejto spolupráci nás iniciatívne prizvala Katedra filozofie FF UPJŠ v Košiciach a tým sa založila tiež nová tradícia tohto druhu spolupráce. Z konferencie bol vydaný elektronický záznam na DVD, ako aj obrázková časť na CD; práve vyšiel aj reprezentatívny zborník prednášok pozvaných zahraničných a domácich profesorov a popredných odborníkov na nemeckú klasickú filozofiu. V novembri (5. – 7. 11.) tohto roka sa uskutoční 2. medzinárodná filozofická konferencia na FF UPJŠ v Košiciach, ktorej organizátormi sú opäť KFaDF FF UPJŠ v Košiciach a SFZ pri SAV, pod názvom **Kant v kontextoch Husserlovej a Heideggerovej filozofie**.

Druhým príkladom je spoluorganizovanie konferencií **Fyzika a etika II a Fyzika a etika III**, ku ktorému nás vyzvala Katedra etiky a katechetiky FF UKF v Nitre. Predpokladám, že v budúcnosti sa takýchto aktivít môže objaviť ešte viac.

Napriek všetkým zmieným aktivitám si dovoľím poznamenať, že práca SFZ pri SAV by mohla byť ešte kvalitnejšia, ale to závisí aj od aktivít samotných členov. Určité

nedostatky stále pretrvávajú aj v presnej evidencii členov, v platení členských príspevkov, ale tiež v neochote niektorých členov svoje členstvo buď jednoznačne zrušiť, alebo potvrdiť. Ak však nechceme, aby SFZ pri SAV malo formálny charakter a aby trpelo na preorganizovanosť, mali by sme sa spoločne zamyslieť, aký postup zvoliť, aby sme všetci vedeli, aká zostava tvorí členstvo SFZ pri SAV, aby sa mohli aj do budúcnosti plánovať také formy aktivít, ktoré by čo najplnšie uspokojovali predstavy členov. Osobne si myslím, že východiskom by pritom mal zostať takpovediac nadinštitucionálny charakter SFZ pri SAV, ktorý dovoľuje organizovať a rozvíjať komunikáciu a kontakty medzi filozofickými pracoviskami. Ďalej, podnety pre svoju činnosť by malo SFZ pri SAV čerpať aj od iných zahraničných filozofických pracovísk a komunikáciou s našimi zahraničnými členmi SFZ pri SAV, ktorých nie je v súčasnosti málo.

Na záver dovoľte, aby som oboznámila všetkých členov SFZ pri SAV so skutočnosťou, že na svojich zasadnutiach výbor v súlade so Stanovami prijal v tomto volebnom období 34 nových členov, najmä z radov mladšej a najmladšej generácie, ako aj 19 nových zahraničných členov. Menný zoznam členov je už zverejnený na webovej stránke a bude sa postupne aktualizovať. Jeho sprístupnenie a odovzdanie do predajne vydavateľstva VEDA zaručuje nákup kníh členom SFZ pri SAV s 20% zľavou.

Dovoľte, aby som sa poďakovala všetkým členom Výboru SFZ pri SAV za ich obetavú prácu, za ich zodpovedný prístup, za kritické pripomienky, za neformálnosť a kolegiálnu a priateľskú atmosféru, ktorú v priebehu zasadnutí dokázali vytvoriť, takže môžem plným právom konštatovať, že mi bolo naozaj ct'ou a potešením v tomto výbore pracovať a ako predsedníčka ho aj viesť.

Rovnako si dovoľím vysloviť želanie, aby sa celému SFZ pri SAV a tiež jeho novému výboru v ďalšej práci úspešne darilo, aby ich práca nevychádzala nazmar, ale aby bola prínosom pre našu filozofickú obec a tiež aspoň skromným príspevkom k pozdvihnutiu verejného života a sociálno-politickej kultúry na Slovensku.

Bratislava, 18. 9. 2008

doc. PhDr. Zlatica Plašienková, CSc.
predsedníčka SFZ pri SAV